

<sida1> Concept

Beriktigande

Till Redaction af Norrbottens Posten!

Undertecknad anhåller att med för[s]ta samt hellst uti särskildt bihang och i oafbruten Nummerföljd måtte införas uti Norrbottens Posten följande Beriktigande.

Allt sedan Kronofogden [några överstrykta bokstäver] Hackzell uti dess till Länstyrelsen afgifne [företa] [<Uppb. etc Rapport> överstrykta ord] Embetsrapport om Lappmarks uppbörden ordade om de i Torneå Lappmarken samt nästgränsande Landsförsamling pågående andeliga rörelser[,] deras uppenbarliga verkningar och befarade Resultat [2-3 överstrykta bokstäver] hafwa tid efter annan uti Norrbottens Posten framstått Recensenter, af ej mindre sagde rörelsen än och deras upphofsman L. L. Laestadius samt de så kallade Läsarena, ända till dess uti bihanget till benämnde tidning No 52 för nästvikne år uppträder en författare som alldeles bryter stafven öfver Laestadius samt [<Läseriets> överstrykt ord] Rörelsens af honom utgifne Organ: Den Ropande rösten. Hade nu desse herrar Auctorer, i likhet med Kronofogden Hackzell låtit rörelserna rättvisa vederfaras, erkänt deras verkningar hos Läsarena till skapande af Religieuse sinnesstämning, redlighet, sedligt och i allmänhet medborgerlig dyggd så hade emot dem såsom bekännare af den allherrskande stadsReligionen mindre warit att påminna. eller då

<sida2>

förhållandet är motsatt, välden[?] påtaglig, oviljan uppenbar; då man benämner rörelsen: fanatism, De väckte: Laestadii gemena parti, fanatiska Läsare, Mordbrännare till lyssnare[?]; så roade har Recensenten benäget låta en Insändare sig yttra, quia [oläsligt ord] & pars aliqua fint [?]. Icke hoppas derföre Insändaren kunna utverka mildring Hrr[?] Recensenters dom; Domen torde nog blifva såsom af fordno: Puetrea ceases: deliudo est Carthago [?]. det är uttydt: korsfäst, korsfäst. Men den Korsfäste har sjelf oåterkalleligen förklarar, att den som blyges vid mig och min ord vid honom skall och Menniskones son blygas då han kommer i sin faders härlighet; att äfventyra detta är ursinnigt äfventyradt; ej detta mindre än och insändarens enskilda öfvertygelse för hvilken han hoppas aktning såsom äfwen mången sann Christen med namn af fanatism stämplade Religiositet, förändra honom derföre att i sin mohn söka rädda de försmädade Läsarens ära inför verlden, så litet att Läsaren för sin tillfredställelse behöfver eller värderar verldens omdöme eller bifall. Är det ock sannt och af erfarenhet bestyrkt att den som vill lyda Guds vilja, han varder förnimmandes, om denna Lärdom är af Gudi, må det likväl för någon Gamaliels skull medgifvas Insändaren utreder sammanhanget med de andeliga rörelserne samt Esprit[?] hos de så kallade Läsarena, hvar

[ett oläsligt ord] erforderligt blifver att blicka tillbaka på de Ekonomiska och Religieusa förhållanden[a] inom ej mindre Torneå Lappmarker än ock nästgränsande Lands församlig före perioden af det så kallade Läseriet.

Oupphörligt steg, steg med förfärligt [<-- tagande> överstrykt ord] växande progression och nådde sluteligen [<Lappens fjäll i> överstrykta ord] Höga Norden den Letheus[?] flod, hvarutan den sinliga Menniskan dricker glömska af förnuft och samvete, Gudomlig och Mensklig lag [ca 8 överstrykta bokstäver] och ordning, så äfven af hvad Werldsmenniskan så högt om ej högst värderar timligt välstånd och allmänna omdömet — Krögeriet och dryckenskapen med thy åtföljande förlamad verksamhet, försämradt hälsotillstånd, [<tilltagande> överstrykt ord] inbrytande fattigdom

<sida3>

äktenskaplig oenighet, huslig missämja, vanvårdad barnauppfostran, otuktigt umgänge, oäkta barn, förkortad lefnadstid, dödsfall mer än troligen härrörande från omåttligt förtärande af Spitiruosa, förtroende man och man emellan försvunnit, allmänna säkerheten förstörd genom bedrägerier, våldsamheter, tjufterier, missgerningar under mångahanda former, bråttmålsransakningar samt tvister om mitt och ditt hade uppnått en ryslig höjd. Menniskovännen hade sorgliga anledningar att betvifla Mensklighetens framskridande till något bättre då den tvärtom tycktes undergå den sidsta gäsningprocessen. Insändaren känner tillförlitligt, att åtminstone hvad Jukkasjärwi Lappmarks församling angår, kan Consumtion af starka drycker åtminstone under Schiangeli Bruksrörelses anläggande och drifvande beräknas till 6.000 Kannor årligen, Krögare funnos hvilka afyttrade hvar sina 500 Kannor under årets lopp[.] Allt krögade[.] allt söp. Man och qvinna, gammal och ung; krog fanns nästan i hvarje gård, hvarje stuga, hållen hufvudsakeligen för Lappmanna Allmogen[.] ehuruväl Krögaren sjelf nödsakades supa i sällskapet, liffligare då att animera sina Kunder. Såsom supstufver antogs allt, icke undantagande handskar och wantar. Lappen öfverlastad, vårdade ej rehnjorden[.] Wargarne härjade den. Waknad ur ruset, var han ruinerad. Wore det än icke sannt, att han besupen vräktes ur krogen i snödrifvan och förfrös sig eller i sina skogar uppsporrades[?] af med hvarandra besläktade och förthy[?]emot hvarandra såsom Wittnen oanvändbara[.] Krögare tracterades till dess han förlorade sansningen samt under dess medvetlösa belägenhet medgick besv[ca 7 oläsliga bokstäver] liqviden af sina skulder, dem Krögaren qvitterade med de Renar han medtog. Lappqvinnan åter besupen, glöm[mer] sitt späda barn, lemnar det utan vård, finner det dött då hon änteligen återkommer från Närings stället eller förgiftar det med moders mjölken i följd hvaraf

<sida4>

de flesta Lappbarn dogo under och vid Ett års åder. Ifrån 1832 till 1846 minskade Lappbefolkningen med 10 personer årligen oaktadt den årliga

propagationen, såsom styrkes af tabellerne, hvilka Insändaren haft till att tillgå, så att man kunde med visshet beräkna den tidpunkt, då under fortfarande likartade förhållanden, den skulle upphöra att existera[,] den enda lefvande Varelse som kunde förvandla de öde ställen till en Menniskoverld. Norrske kusterne mottogo de utarmade Lapparne i mängd, äfven en del fattige Nybyggare sökte sig dit, framsläpande ett torftigt lif en deles [<med bettlande dels med> [överstrykta ord](#)] fiskandes, mest bettlandes, ty nogre Grosskrögare undantagande, blefvo sjelfve denna förderfveliga närings idkare ganska måttligt behållne till följd så af [<ett> [överstrykt ord](#)] eget supande, som [<det> [överstrykt ord](#)] den, uti skamliga näringsfånget vidlådande förbannelsen. Fattig personalen ökade; Fattigdomen undergräfvade allmänna säkerheten, då mot armodets [<retelsen> [överstrykt ord](#)] frestelser till bedrägerier, tjufverier, rövverier ingen motvigt fanns hos [<individ> [överstrykt ord](#)] Menniskor hvilka superi lustan och superi vanan gjort döfve för samvetets, förnuftets[,] opinionens och religionens bud. Hvilodagen blef den arbetsdag då Krögaren och drinkaren flitigast arbetade. Religieusa sammanträden sammelplatsen för dem. Från Läsförhöret till Krogstugan, från Herrans bord till Djeflarnes bord vandrade Krögaren[,] vandrade drinkaren utan fruktan för Gud, utan försyn för några Menniskjor.

Donade så en storm genom Lappmarkens fjäll att rensa den finkelsmittade luften[.] Den andeliga rörelsen[,] väckelsen inträdde såsom en välsignad uppenbarelse i ellofte stunden att hejda det ursinniga frammresandet på förderfvets stig. Men denna Wäckelse uppenbarade sig icke blott såsom en matt, lifrädd, långtråkig Nykterhets predikant, gående lik katten kring gröten och Metaphysiskt [2 [överstrykta ord](#)] talande öfver fylleri Lastens immoralite samt förstörande inverkan på timeligt välstånd och Medborgerlig Reputation, Utan väckelsen visade

[<sida5>](#)

sig [ett [överstrykt ord](#)] skepelsen af en Evangelisk predikare, som med liflig imagination[<s> [överstrykd bokstav](#)] [<kraft> [överstrykt ord](#)], på sitt bildrika, ehuru för [slisk]vana herremanna Magar stundom något skarpsaltade språk predikade för krögande och supande åhörare öfver fylleri syndens andeliga styggelse samt dess olyckliga följder för den odödliga själen så i den närvarande som tillkommande verlden. Han resonerade så, och enligt inständarens öfvertygelse samt de Wäcktas erfarenhet [<med> [överstrykt ord](#)] rätteligen så. Den naturliga Menniskjan kan icke utan genomgången mellanformation ombildas till nytt kreatur. Hon måste först undergå förändring till Naturlig Menniskja; Sedan kan den Naturliga Menniskan omskapas till det nya kreaturet. Hon måste [<afsäga sig > [överstrykta ord](#)] afstå njutningen af det opiat hvarigenom själafienden neutraliserar själavännen Jesu verkningar genom Dess Ande och dess ord — Derföre gisslade han Brännvinspatronerne, krögarena, drinkarena[,] med icke blott föraktets och Satirens, utan äfven med fariernas[?] gissel. Han gaf lif åt den utlevdade sanningen, att det gifves en

himmel för den botfärdige, benådade troende, pånyttfödde såsom äfven ett helvete för den obotfärdige, obenådade, otrogne, ogudaktige; Denna sanning lifvade till lefvandes, verkade de andeliga rörelserne, väckte så vidt menniskoöga ser, pluraliteten af den säkra hopen, Handen börjar bäfva på så Krögaren som drinkaren, Lustans slafwar slippa lustans bojor, [oläsligt ord] vidrigt, smakar vidrigt, drinkaren förbannar det bort från munnen, Krögaren låter den förrinna på marken, Den naturliga Menniskjan har genomgått mellanformation och blifvit naturlig Menniska. Guds andes verkningar neutraliseras icke. Han kan blifva ett nytt Kreatur och jämförd med dess ursprungliga skick[,] för det första, har pluraliteten också inom Torneå Lappmarker det blifvit, om eljest man af frukterna skall känna trädet, enligt hvad frälsaren vittnat, alltid vara ett pålitligt kännetecken. Det måtte väl [<medgifwas> överstrykt ord] få anses såsom frukt och bevis på Trädets = väckelsens[,] den andeliga rörelsens, godhet, bewis derpå att den

<sida6>

onaturaliga Menniskjan utdött, att bland Torneå L[ap]pmarker 2000 Individer öfverstigande folkmängd finnas blott 2ne Personer hvilka skoftals[?] nyttja spirituosa, och är ändå dertill som en enda gång om året samt denna enda gång om året icke ens innan [oläsligt ord] förtärer starka drycker. Deras begagnande hafver upphört ej mindre inom Torneå Lappmarker än nästgränsande Landsförsamling hos de försmädade Läsarena, upphört vid Barndop, Bröllop, begrafningar[,] Religionsförhör, Tingstiden, Marknaden, Uppbördsstämmor med i öfrigt allmänna sammanträden hvilka förr varit så oroliga. Med hyllandet af den absoluta nykterhetsprincipen inträdde uti deraf herraväldes förnuft, samvete, opinion, religionen, äfven så mycket som erfordras till utvärtes anständighet och medborgerlig dygd. Wid denna, den Naturliga Menniskjans [<ståndpuncts stadnade> överstrykta ord] Culminationspunct stadnade dock en jämförelse wid liväl högst obetydlig minoritet. Men den ojämförligt större Läsarepluraliteten hos hvilken nykterheten egde hjertroten icke uti refvunement[?] hugskott[?] och möjligen la force des choses, utan deremot uti sanna känslor, alfvarlig väckelse samt uppriktigt bekymmer om det ena nödvändiga, hos denna pruralitet allstrades mera än utvärtes anständighet och medborgerlig dygd. Det nya Kreaturet begynte få lif och dess lifsytringar märktes uti sorg öfver synden, hat till synden, försakelse af verlden, trängtan till himlen, samvetets rening och lifrädsla vid hvarje slag i lifvet, eller om äfven den Evangeliska predikarens uppträdande [<rört> ordet skrivet ovanför raden] icke verkat mera än Nykterhet, så vore likväl dess uppträdande en välsignad uppenbarelse Samt ett afgörande bewis på möjligheten för ordets tjenare att i detta afseende kunna åstadkomma mera än Lagar, domare och åklagare. Hvi uträttas då icke? frälsaren svarar sjelf härpå: I hafven icke velat. Men väckelse verkade vida mera i den mohn Nya Kreaturet tillväxte. Brotten in puncto sexti [?] upphörde. Oäkta barn, förförare, förförde, förförande nedsmutsa icke mera församlingarnes kyrkoböcker. Trätobröder,

bedragare, skälmar, tjuftar försva[---] icke för[--]handas att lättsinnighet, tillgjordhet, egoism lemnat rum för rättsinnigt, uppriktigt kärleksfullt väsende. Ej nödgas Kronobetjeningen lagföra, Domaren

<sid7>

afficiera, proforsen[?] afstraffa, ty brotten emot personen eller egendom förekomma icke. Wägfärande anlända, deras medhafvande gods kan gärna lemnas under himmelens tak, hvilken ock allmänneligen sker, och han blifve ej [ett oläsligt ord] vid borgen för ersättning af en Läsares tillgrepp. Insändaren har sjelf sett de handlande aflägsna sig från försäljningsrummen, lemna kistor och gods utan lås och vård i bland den omgifvande folkmängden. Intet förkommer. Deremot tillkommer då gamla kunder hvilka i årtal bedragit, försnillat[,] komma, bjuda, bedja[,] knäfalla att de måtte få godtgöra hvad de illa gjort, så att det är just intressant att se hos Läsaren det ömtåliga samvetets verkningar, af på den stolte, högröstade penningemannen huru han [några överstrykta bokstäver] svarslös, förtagen[?] måste skämmas inför den han i sitt sinne [<anset> överstrykt ord] kallar världens afskrap. Mångåriga tvister biläggas, hemliga förbrytelser, begångna orättvisor, yppas, afbedjas[,] försonas, Oenige makar [<förlåta> överstrykt ord] tillgifva [,] glömma[,] förlikas allt derför att den påflugna envisa vildsindta hunden samvetet gifver eljest ingen frid. Detta inom Torneå L[ap]pmarken äfvensom nästgränsande landsförsamlingen glädjande förhållande har äfven inom [<den så hedniska> överstrykta ord] Gellivaara pastorat begynt visa sig. för 3 år sedan herskade mörker och dryckenskap, knappt nog ficks rum för Missionscholan, än mindre bidrag till dess underhåll. Anständigt bevistades Gudstjensten af iskalla åhörare med öron som intet hörde, ögon som intet sade, hjertan som intet kände, lefverne som icke bättrades. Nu är 2/3 af församlingen nykter, en stor mängd väckt, ganska många lefvande Christne. Nu erbjudes rum för Scholan samt [<bidrag> överstrykt ord] understöd till fattiga Scholbarns kosthållning och beklädnad. Förr smädades Christendomen, den var ej annat än svärmeri. Nära nog begicks våld emot väckta hvilka der gjorde besök. Nu senteras [?] Lärarens ord. Ordets verkan visar sig i röd sinnes författning och Christelig lefverne. Låt vara att icke

<sid8>

hos alla de så kallade Läsare har från denna inre ombildning den yttre formation utgått, Må ske, att en del af dem har strömmens våldsamt med sig fört. Flere hafva för skammen skull för de ifrige Läsarenas eviga Källandes skull, nödgats blifva nyktrere[,] fridsamme, redlige[,] Ordentlige[,] sedlige. Det är ju likväl något godt; Det är allt hvad verldsmenniskan eger att fordra, förstår att pröfva, bevärdigen med pröfning. Afräkne från total summan af de väckte, deras antagoni[s]ter ja så många att resten

nedsjunker till det belopp Evang. om fyrahanda sädesåker kan föranleda att antaga, likväl [[<och> överstrykt ord](#)] ja! om af de så många kallade endast få voro utvalde som med afseende å trofastas intill döden utväljas att erhålla lifsens Krona, så återstår ändock en om äfven liten, likväl enligt insändarens öfvertygelse vid närvarande förhållande öfvervägande [[<mängd> överstrykt ord](#)] hop rättskaffens själar, väl under det försmädade och förhatade Läsarenamnet men ock Läseriets för verdens bestraffning svårligen åtkomlige den ende som verden förstår bedömma yttre skepelse, eller innom [[<detta denna> överstrykta ord](#)] förlåten finnas också några strålande puncter hvilka väl kunde vara värda att vid dem egnade en blick; de heta samvetsfrid för hvad mig oroad, benådning för hvad jag brutit, tros-kraft till seger öfver mina passioner, synden och verden, förnöjsamt sinne i lifvets [[ett oläsligt ord](#)] att mina öden svepa mig in[,] timmar som förflyga under sällskapet i bönen och umgänge med frälsaren, känna huru tröstlösheten, hopplösheten[,] samvetsmasken[,] dödsfruktan och mörkret på djupet af evigheten vikit för den osägeliga känsla af kärlek och fröjd som ofvanefters utgjuter sig i hjertat, genomströmmar, fyller och genomeldar hjertat till frälsarens lof och pris. Så att den benådade själen af de saligas lust betagen ej känner sig annat än dö vid den oförklarade lekamens vanmakt att så mycken himmelsk vällust njuta och nödgad bedja frälsaren draga sin hand ett ögonblick tillbaka för att ej lekamen skall upplösas och förintas. Wille väckelsens Antagonister egna desse glanspuncter en blick [[<ville de> överstrykta ord](#)] de finge en gång betrakta en benådad själ

[<sida9>](#)

i dess öfverjordiska sinnesstämning eller det ögonblick då dess Ande öfvergifvande den jordiska stofthyddan inträder i de himmelska fridshusen, ville de låta Guds Ande leda sig till Nådenes barm att smaka frälsarens ljufva kärlek som är den lefvande Christendomens rätta lifskraft och en springande källa till evinnerligt lif redan här i dödligheten, skulle de troligen fatta tycke för Christendomen och beklaga såsom alla väckte deras förriga ovilja mot den. Men det blef Christendomens sorgliga öde att af Menniskan i lifvet miskännas, förskjutas, [[<hylla des> överstrykta ord](#)] hyllar hon än så gerna dess lugnande tröstande Lära i döden då sig för henne öppnar den grå Evigheten [[<s bottenlösa svalg> överstrykta ord](#)] med dess förfärande aningar, dem ingen lättsinnighet kan borttrycka, ingen diacletik bortresonera[,] ingen utvertes ärbarhet eller phariseisk rättfärdighet tysta, ty dessa aningar tysta kan endast fast tro och känbar till- [[<delaktighet> överstrykt ord](#)] fredställelse, delaktighet uti nåden genom omfattande af försoningen för hvars nödvändighet till själens lugn vid inträdet i evigheten äfven hedningen böjer sig i stoftet och [[ett oläsligt ord](#)], till hvilken ordet om åter[-]lösningen i Christo icke skett; söker i uppoffrandet af sig sjelf åt lidandet till sine skulder, förlåtelse, kastande sig att krossas under Jieggernants [[?](#)] vagn. Men i lifvet heter det i verldsmenniskans mun som om Xsto [[Christo](#)] så om Christendomen: Den rinner upp såsom en vidja och såsom en rot utur torr jord, wi sågo honom men der war ingen den

skapnad som oss kunde behaga. Huru behaga Christendomen som bjuder försaka verlden och stadigt blicka på de hemman som ofvantill är, förkastar all egen rättfärdighet [[<och förtjenst> överstrykta ord](#)] samt beslutar allt under synd [[<tro och nåd> överstrykta ord](#)], yrkar ett botfärdigt förkrossat hjerta med brännande syndasorg, [[<renadt> överstrykt ord](#)] rentavit [[?](#)] samvete samt brinnande syndasot [[?](#)], [[<Nåd som icke är tagen utan fått> överstrykta ord](#)], Benådning, som icke är tagen utan fången — Tro som först i Benådningen af den framkallas man uti Nådaståndet sjelf medfören Nådakänsla, som fordrar Nyfödelse och helgelse, bön och vaksamhet, strid och trohet, denna Christendom hvem behaga som straffar verlden för synd, Rik och hög såsom arm och låg

[<sida10>](#)

predikaren såsom åhöraren, straffar för verldskärlek, kallsinnighet, obotfärdighet, bedräglig samvetsfrid, inbilladt Nådastånd under otro och ogudaktigt lefverne samt [[<Läros> överstrykta bokstäver](#)] Lärarne särskildt för den bedrägliga lättsinnighet att föreställa sig själavården bestå uti grannliga handhafvande af mensklig ordning och Mechaniskt förrättande af utvertes Gudstjenst, denna Christendom huru behaga? Och likväl varda de dagar kommande då hvarje icke alldeles känslolös, försoffad och andleligen borttagen själ gerna önskade att Christendomen behagat och hörsammats dess bud, då han måste låta sig behaga, att säga farväl åt allt verldens behag och anträda öfvergången till andra verlden. I detta alfvarliga ögonblick, borde verldsmenniskan se en benådad Christen fastän uti den försmådade Läsaeskepelsen. Icke med verlds människans mörka hemska uppsyn och tröstlösa[,] hopplösa öga och bedjande förtviflande blick, utan med lugnt samvete[,] benådadt hjerta[,] leende mun och förklaradt anlete som föryngrar [[<den utgående> överstrykta ord](#)][,] förskönar och ännu efter döden bibehållen för klarhet, än prisande frälsaren för dess osägeliga nåd, än manande de efterlevande att vandra lifsens väg, nedlägger hat sitt trötta hufvud till hvila insomnande så lätt som barnet mot modrens bröst våldsamt aftvingande åskådarens hjerta en krampaktig suck: Min själ dö den rättfärdiges död och min ände vare såsom deras ände. [[bomärke liknande E, mellan raderna](#)] Men — invända Herrar Recensenter — Men medlen till åstadkommande af denna väckelse eller det [[<terroristiska predikosättet> överstrykta ord](#)] svafvelångande predikosättet[,] öfverdriften vid medlens användande eller det ursinniga fördömandet, oförsyntheten vid medlens väljande eller det grofkorniga framställnings sättet — slappheten vid verkningarnes hejdande eller det högljudda skränet i kyrkorne. Må vi en stund uppehålla oss äfven vid dem. Medlen har Guds ande sjelf anvisat hos Propheten

[<sida11>](#)

Es. 58:1 der Herrens mun talar: Ropa trösteliga, det är oförfäradt, spar icke, upphöj din röst såsom en Basun och förkunna mitt folk deras [[<deras> överstrykt ord](#)] öfverträdelser och Jakobs hus deras synder. Detta medel använde Johannes Döparen och dess riktighet [[?](#)] stadfästade

frälsaren sjelf mer än en gång sägande bland annat. We Eder I phariseer och skriftlärd[e,] I skrymtare som uppäter Enkors hus[,] förebärande långa böner, fördenskull skolen I få dess hårdare fördömelse. Detta språk är och anvista medlet att väcka den säkra hopen, skrämman upp den sorglöse syndaren som trygg hvilar i djupa syndasömnen med [[<för> överstrykt ord](#)] bedrägliga samvetsfrid och inbilladt nådastånd. Och detta medel [[<skall brukas> överstrykta ord](#)] har herren bjudit[?] begagna vid det ansvar som herren sjelf stadgar uti Hes 13:17&18, ehuru han nog ändock nödgas klaga hos Es. 56:10: Deras väcktare äro blinde, de [[<äro> överstrykt ord](#)] veta allesammans intet[,] tysta hundar är de och kunna intet straffa. Allt derföre att öfverträdelsen måtte i samvetet känna fördömelse såsom herren [[<bjuder> överstrykt ord](#)] yttrar i Jer. 3:13 och David kände enligt Ψ [[Psalm](#)] 51:1 samt [[<syndaren> överstrykt ord](#)] öfverträdaren sjelf känna sig [[<för> överstrykta bokstäver](#)] dömd[,] det han äfven enl[.] Joh 3:18 samt Marc. 16:16 är[,] ehuru den obotfärdige det icke känner. Det heter ju: I voren döda genom öfverträdelser och synder och det måtte väl säga sig sjelft att den andeligen döde måste väckas genom predikan om den [[<obotliga> överstrykt ord](#)] själavåda [[<som> överstrykt ord](#)] hvori han sväfwar [[<om honom öfver ... den> överstrykta ord](#)] och den obotliga själaskada som tager om den eviga döden [[<kommer> överstrykt ord](#)] i den naturliga döden hann honom öfver[[4-5 oläsliga bokstäver](#)]lar. Derföre [[<heter> överstrykt ord](#)] lyder det: Wak upp du som sofver. Utan sådan väckelse har aldrig skett och sker aldrig [[<någon allmän> överstrykta ord](#)] reformation i någon församling [[ett överstrykt ord](#)] [[ett oläsligt ord](#)] tåla Läraren med Bihangsförfattaren aldrig så mycket om en Nådig och barmhertig Gud som icke vill någon syndares död förkunna [[<han> överstrykt ord](#)] försoningens Lära till uppbyggelse för nådehungrande själar och kalla till Lamsens bröllop[.] Läraren skall detta göra, men det andra icke underlåta [[<icke i allmänhet> överstrykta ord](#)] — han skall [[allt inom dessa parentes överstrykt](#)] tydeligen och uppenbarligen göra skillnad [[<emot> överstrykt ord](#)] emellan [[<bot> överstrykt ord](#)] väckte och sofvande, botfärdige [[<och> överstrykt ord](#)] [[oläsligt ord](#)] obotfärdige Nådehungrande och Nådaföraktande [[<och> överstrykt ord](#)] dem emellan rätt dela sanningens ord. Med Nådens löften åt de förre [[<men> överstrykt ord](#)] fördömsens dom öfver de sednare. Men det[[<till> överstrykt ord](#)] fordras mod hos Läraren att stöta sig med djefvulen och verlden, med att till den säkra hopen ropa: sen upp, sen dock till wid hvilket bord I sitten I [[<heta bröllops Gäster> överstrykta ord](#)] som tron Eder sitta vid Lamsens bröllops bord.] [[<Vänd om> dessa ord är skrivna i nedre högra hörnet av sidan](#)]

[<sida12>](#)

Mot de väckte är anmärkt att de stundom gå alltför hårdhänt till väga med de sofvandes väckande[.] Wore [[<då> överstrykt ord](#)] det då underligt om den själ som sjelf uppskrämt wid anblicken af sin själavåda under intrycket deraf uppskrämmer en annan bekymmerlöst sofvande; Men man gör, till äfventyrs med något sällsynt undantag de väckte orätt, då

man påstår dem [[<utan> överstrykt ord](#)] hafva utan urskiljning varit hårdhändte. De begynna icke väckelsen med fördömanden. Tvärtom med saktmodighet och Lärdom, finna de något det ringaste tecken till salighets bekymmer, sänka de rösten. Men då den sofvande icke velat vakna, eller i sömnen dem undfognat[?] med ovilja då hafwa de tagit till herrens straffdomar i enlighet med hans eget efterdöme som med sin godhet lockar syndaren till bättring, men emot den motsträfvige Lagen till tuktan och att straffet måtte Lära gifva akt på orden. Läseriet får äfven uppbära den tillvitelse, att hafva infört Qaesa[?] bilder och smutsiga liknelser uti [[<föreställningssättet> överstrykt ord](#)] det andliga föredraget. Huru till vida detta påstående kan vara grundadt, beror väl af åhörarens bildning eller rectius[?] anständighet som thy värr i många fall icke är annat än utsmyckad osedlighet. [[<H -liknande symbol, betydelsen okänd](#)] # [[#-symbolens betydelse okänd](#)] icke underlåta: att [[<säga> överstrykt ord](#)] tala till den obotfärdige: Efter din hårdhet och obotfärdiga hjerta, samkar [[oläsligt ord](#)] dig sjelfwom vrede på Wredenes dag då Guds rättvisa dom varder uppenbar, [[<säga> överstrykt ord](#)] att förkunna Nådaföraktarne [[<att> överstrykt ord](#)] huru den som icke tror Sonenom, han skall icke få se lifvet, utan Guds vrede blifver öfver honom [[2-3 oläsliga bokstäver](#)] icke underlåta att kalla bort från Getternas [?] bröllopsbord [--] olycklig [--] som der sitta och äta och dricka sig sjelfwom dricka, han skall tydeligen och uppenbarligen uti andeliga föredrag tala särskildt till de väckte, botfärdige, beängslade samveten, nådahungrige, benådade trogne själar, och taga ur sit hjertas fatatur om han eger att gifwa känslor och erfarenheter hvilka de igenkänna och deraf förmärka att han talar [[<särskildt> överstrykt ord](#)] just till dem. Han skall tala särskildt till de sofvande, obotfärdiga, sorglöse

[<sida13>](#)

nådaföraktare, Nåda tjuftar, otrogne, Taga utur sin egen sorglösa lefnad [[<minnen och ---> överstrykta ord](#)] och minnen, hvilka thy värr ej torde fattas någon som måste betyga: Homo sum, humani a me inhel akeniece caedo [[latin, otydlig text](#)] — hvilken de igenkänna och hvaraf de finna att han menar just dem. Då är till förhoppandes att väckelse inträda enligt Herrans löfte: Ordet som af min mun utgår, det skall icke återkomma till mig fåfängt utan göra det mig tackes och det skall Framgång hafva uti thy jag utsändt det — Men dertill fordras att Läraren sjelf hafver på sitt eget hjerta erfarit hvad de innebära, väckelse, samvetsrening, syndasorg[,] benådning[,] Christi kärlek [[<trons> överstrykt ord](#)] tro — Nyafördelsen[,] trons kraft och trons [[<djerfhet> överstrykt ord](#)] [[oläsligt ord](#)] svaghet med hvilken han vågar angripa djefvulen och verlden — Har han inte [[<dessa egenskaper> överstrykta ord](#)] vandrat denna väg, så går han den lättare vägen [[<att uti i höger såsom -- sit -- verl... --: allmänhet> överstrykta ord](#)] som författaren till Bihanget utstakar, [[<men olycklig den for> överstrykta ord](#)] nemi[.] att med stillatigande förbigå den oomvända syndares vådeliga själabelägenhet samt i allmänhet tala om guds [[<nåd> överstrykt ord](#)] kärlek [[<förkun> överstrykta bokstäver](#)] predika försoningens lära och kalla till Lamsens bröllop; men beklagansvärd är

den församling hvars Lärare så undangömmar[?] den andeliga döden för de andeligen döde och Hans eget ansvar blifver svårt, Enligt Hes.3: 18, ty hans Nådapredikningar af Bröllops kallelsen blifva för [[<de oomvanda> överstrykta ord](#)] obotfärdige syndare det opiat hvarigenom de insöfvas till den eviga döden. [[rak linje över hela sidan varunder en H-liknande symbol](#)] om och eljest är sant att [[<seder> överstrykt ord](#)] anständigheten kom och sederne försvunno. Men äfven den bildade kunde väl mindre förgrymmas öfver en Imitation af Hos. 16:25; 26; 32; 33; framställningen åter i liknelsen af [[ett oläsligt ord](#)] tager ingen i försvar. Yttermera beskyllas de väckta att de icke hejda sig Deras skrån i kyrkan förtager prestens röst. Det medgifves väl att så kan förhållandet vara för något ögonblick, tilläfventyrs för en kortare stund, då den outhärdliga känslan af syndens styggelse och Gds [[Guds](#)] vrede vill under utsägelig hjerteängslan spränga den ångerfullas bröst, så att han måste gifwa sin känsla lif uti rop om han ej skall förgås, såsom David betygar uti Ψ [[Psalm?](#)] 38:9; Jag ryter för mitt hjärtas oro skull. Men dessa svårare utbrott äro likväl ej

[<sida14>](#)

så uthålliga att derigenom Åhörarena förlorar sammanhanget om eljest Talarens röst är vederbörlig och målföret redigt. Men låt så vara som klagas, skulle ej åhöraren detta för en stund tåla, om han inträder i kyrkan med hjertat, [[<såsom> överstrykt ord](#)] hvarmed Talaren måste uppträda om Han eljest godkänner Leopolds föreskrift vid författande af predikningen. Hjertan [[<hjertan> upprepning](#)] skola röras de stå all annan kraft emot, skulle han icke vare han Moralisk Lärare, uppfostrare[,] fader[,] heldre tåla de väcktas rörelser och jämranden uti kyrkan, än utom kyrkan krögeriet[,] fylleriet [[<otukten> överstrykt ord](#)] tjufveriet[,] bedrägeriet, otuckten och laster unde så mången form, uti det medborgerliga samt husliga lifvet utom kyrkan, Otvifvelaktigt, Om icke den ångerfulles tårar brände den obotfärdiges samvete så att det stolta sinnet förbittras och utgjuter dess förbittring på den ångerfulle i tillvitelser för skrån; om icke ormens säd hatade qvinnans säd och Mörksens furste retade att angripa ljusets verkningar, om icke tålmod [[ett oläsligt ord](#)] emot.

Artikelförfattarens tillvitelser emot L. L. Laestadi[us] lemna Insändaren i det ringa värde, de såsom obestyrkta förtjena, beklagande att en författare som tyckas med lätthet tänka [[<och> överstrykt ord](#)] vara van att föra pennan, [[<skulle> överstyrkt ord](#)] och kunde hos de bildade Classerne vara Christendomen ett behöfligt och godt stöd, skall nedlåta sig, att uti allmänt tryck angripa upphofsmanen till en reformation som författaren otvifvelaktigt i sitt hjerta gillar, icke påminnande sig den regelen: Ubi plurima nitent paucis non offendat maculis Etiamsi omnes, ego non.